

היותו יתום. מצבם של מנהלי המדינה היה דומה.

כי כשם שעבירה גוררת עבירה, שררה גוררת אחריה שררה. משטר של סקודה עי חרת הורס את ההתנדבות. הרס ההתנדבות יוצר הכרח בסקודות חמורות יותר. אלה מכשירות את הקרקע לשאגנות ולהפרת-חוק — המחייבות מצדן משטר-שררה קיצוני.

דרך זו, אין חוזרים, ממנה. תוצאת הצעד האחד הופכת סיבה לצעד השני. ההידרדרות נעצרת רק בתחתית.

במדינה התקדם התהליך משך שנת תשי"ג במלוא הקצב הסרגאי. ההתייבות העובדת, מבצר ההתנדבות בימים עברו, הודעוזה כי ברעידת אדמה. בפעם הראשונה הופעל, בי משק יפתח, מבצע משטרתי כדי להכריע את גורלו של משק. העבודה השכירה, שהפכה קיבוצים לחתי קאפיטליסטיים מנצלות, כירי סמה במעי משקים רבים. פילוגים והפלטת חברים החלישו את הלב. המשקים נשארו יציבים ברוחם, מגבע המפאיית עד משמר העמק השומרי-הצעירי היו איים בים זועף.

וער לל א דוגמה

הנוער ניטלט על גבי ים זה כסירה חסרת הגה. רוחו התגונדה בין נפיעה לחוף-לארץ, חיפוש שיכון ורדיפת בלויים ריקניים. פה ושם צצו מחחרות מזרות, חסרות תוכן ומטרה, שלא ביקשו אלא להימלט מן הציניות הכללית, אלפים אחרים התרוצצו מכי נוס לנינוס, כעגונות המבקשות את מאהבן הבוגדני, מצטים לשהא לשמוע דבר אמת אשר הגשמתו בצדו.

וגרוע מכל — קם במדינה דור חדש לגמרי, שהוא מעבר לטחה ההשפעה של אחיו הי בוגרים. נער שמלאו לו 15 שנה בשנת תשי"ג, היה בן 10 כשלתו מגיני עיבדים את קני הרובים הלוהטים והדפו את מפלצות הפלדה; בן 8 כשיצאו נערים בלילה לפוצץ את גשר אויב ולחבל בשדה-התעופה של קסטניה; בן 4 כשיצאה סירת הצבא למסעה הסרגאי. הם לא ראו מימיהם מסגרת אשר רוח ההתנדבות העליונה נאצלה על חברה, הם לא ראו מעולם מה דמותה של מנהיגות אמת.

שנה לגמדים

אולם הנוער העברי טרם נוצח. התנגשות האמיתית בין האדם ובין השררה טרם נערי. כה האורח הישראלי הממוצע עודו נהנה למעשה מחרייות רבות, אם כי כמעט כולן כבר הופרו באופן עקרוני. התקדמות הליך הצמצם חריות אלה בזו אחר זו — ורק אז תיערך ההתמודדות שתקבע את עתיד המדינה.

קולו של הנוער העברי לא נשמע בשנת תשי"ג. כענק ישן רבץ על גבו, נתן לגמדים לטפס על גופו. כוחית אדירים של הגשמה ויצירה עודם גלומים בו. כל אשר חסר היה מטה הקסמים שיעורר אותו מתרדמתו, יעורר בו את הרצון לקום מלוא קומתו ולהטביע את חותם ידו על נוף ארצו.

השנה אשר בה יקרה כדבר זה, שוב לא תהיה שנה לגמדים.

במד'נה

העם

העצים והיער

עם התחלת שנה יהודית חדשה, רגילים אורחי ישראל להפנות את לבם לבעיות הרח שירשו מאבותיהם. רבים זורמים לבית-הכנסת, ורבים עוד יותר, הנשארים בחוץ, מגינים לקבוע מחדש את יחסם אל דתם. לעיני רוב בני הארץ הופיעה הדת בדמות לא אהודה ביותר — אוסף של טכסים ש' התרוקנו מתוכנם, אשר קבוצה של פולרי טיקאים-רבנים מנסה, בהצלחה די רבה, לי כפות אותם על העם, בשיטות של קונגיות מפלגתיות, מבלי שיהיו צמודים לכל מוסר או אידיאל שהוא. בשנתים האחרונות הצ' ליחו לכפות על העם את השבתת התנועה כשבת, שהופרה על-ידי התקוממות ציבורית, השתדלו למנוע את מכירת בשר הי כריסה, דבר שנתקל גם הוא בהתנגדות חריפה; והצליחו לבסוף לשים את ידהם לחלוטין על כל עניני הנשואין והגטין.

האסון היה סלילת ההמונים מפני מצותת כפיות אלה העלימה מעיניהם את התוכן המוסרי שהיה צפון בדת היהודית, כמו בכל דת אחרת. מרוב העצים לא נראה היער. הרבנים לא השמיעו כל דברי-מוסר, לא לגבי יחס העם לשכניו ולמעוט השוכן בי קרבו, ולא לגבי היחסים בין איש לרעהו. הדת חדלה, כמעט, להיות מקור חי למוסר לאומי, הפכה בסיס למצעים מפלגתיים.

הקליפה והחוק. מותו של בניציון מאיר חי-עזריאל, הרב הראשי הספרדי, שבבוע האחרון של השנה, הזכיר להמונים אלה שנתכן גם דת אחרת. כי עזריאל היה אחד מאותם אנשי-הדת שהגשימו את תורתם בי חייהם הפרטיים, הוא הצטיין באצילות-נפש וטוהר-לב שהיה בהם משהו מן ההשראה הי עליונה.

צאתו, אותה חיבר בידעו כי הוא נוטה למות, היתה מיסמך אנושי נוגע ללב, מסוגל לדבר אל לב הלא-מאמינים יותר מכל הספה עקרה. הוא מיעט לדבר בה על הטכסים והי מצותת הפורמליות, הרבה לדבר על התוכן האני — ההספה לשלום בין ישראל לעמים, בין מפלגה למפלגה, בין אדם לרעהו.

לו היו רבנים מסוגו של חי עזריאל מי עיונים לקום ולחלל את הקליפה המתה מה דת, כדי לחשוף את התוך החי, יתכן ויחס ההמונים היה משתנה לגמרי. הם לא היו ממלאים אולי, את בתי-הכנסת. אולם הם היו מבססים את עשרת הדיברות בלב אדם.

ממשלה

ירוש העצר

חבר אחד של ממשלת ישראל גילה, הי שבוע, פעילות כמעט קדחתנית. הוא סייר, ביקר, נראה בעשרות מקומות. רבים ידעו מה סיבת פעילותו הפתאומית של פנחס לבון. האדם שנבחר על-ידי דוד בן-גוריון כיושר-העצר שלו, התכוון לרשת ירושה אחת כבר בחיי מורהו — את תיק הבטחון.

כבי גי. עצמו, פנחס לבון הוא איש מפלגה טהור. שום עניין אחר אינו מעניין אותו. בתפקידים אחרים, ביחוד בתפקיד שר

החקלאות, נחל כשלונות חמורים. אולם לא משה שרת ולא לוי אשכול יכולים להתחרות בו כשנחוצו לספל בענינים מפלגתיים, להשמיע יריבי-מפלגה או להערים עליהם בי טכסיסים וזיומים.

כמו מורהו, עלול הוא להגיב ברגעים הלא נכונים את אשר הוא חושב, ביחוד כשהוא חושב. זכרים שאינם מרהיבים את הלב. השבוע התכוננו נציגי הערבים לעורר בי אולם את ענין החיפוש של צה"ל בכפר סירה, בו נשברו רהיטי הערבים. מסמר טענותיהם יהיה פסוק מדברי פנחס לבון

המעשה האחרון של תשי"ג

כשעמדו השבוע על הקרקע שלוש האחויות של נח-ל. תפס הצלם תמונה משעשעת זו של עגל שאיקלע למרכז הטכס, מגורש עי-חייל.

אחרי יום נערכה עליה-לרגל למגורשים, גם מתוך הישוב העברי: כפרי מפיים בסביבה, ח"כ חרות לשעבר שמואל מרלין וערי זיבור טינסקי באו לבקרם.

הפגנה זו לא מצאה תן בעיני המשטרה. פתאום, שלושה ימים אחרי הגירוש, הטילה על המגורשים עוצר לילה במלון טואץ. בי שתיים בלילה העירה אותם כדי לבדוק אם ישנם.

הגירוש, וביחוד עמדתו הגאה של מחמוד ראשי, איחו כמה קרעים נוספים. שנים מן המגורשים, בני חמולות יריבות, שגורשו יחד למגדל-גרום, תקעו כף לאות שלום. הי אופוזיציה בכפר, שנתבקשה על-ידי השלטון גת להקים מועצה מקומית חדשה, דחתה את הבקשה בבוז.

בינתיים יאוו משלחות מן הכפר לכל הי יהודים שהתפרסמו כירידי אבירגוש, שעה שהיו זקוקים לכפר. אולם נתברר במהרה שהם חדלו להיות ירידים אחרי שהכוש עשה את שלו. משה שרת, שביקר את מחמוד עלי בביתו בימי המאבק ומסר לו אקדח כאות הוקרה על עזרתו ליהודים, שלח מוזכיר לי הודיע שהוא עסוק. גם נשיא המדינה היה עסוק באופן דיפלומטי.

זה מגיע לך? אולם גם הרחוב הי עברי געש. כמעט כל העתונים העבריים הת' לכוו במסע-מחאה שלא היה עוד כדוגמתו מאז קום המדינה. אפילו עזריאל קרליבך, בדרך כלל אחד מראשי המסיתים נגד הער' ביים, הבחין בחוש המיוחד לו כי הרוח הש' נתגה, הודרו וכתב מאמר למען אבירגוש.

היתה זאת רק ההתחלה. ירדי הכפר, מי סיעת סנה חתיקי הפלמ"ח עד לאנשי אצ"ל ולח"י, התכנסו וטיכסו עצה כיצד לגבש תנועה ציבורית רבתי.

רק חוג אחד שמח על כל העניין. חסידי המופתי המעטים, ששרדו בנצרת, ניגשו לי (תמשך בעמוד 12)

כשהובל בתמש בבוקר למטה משטרת ירושלים ונדרש לחתום על צו הגירוש, קרא בבזו צורב: "תנו, אחתום! טוב שאוכל לנוח כמה חדשים בעיר ערבית טהורה, ולא להיות בחברתכם!"

בכנסת: מה יש? לא נשברו פסנתרים ורהיטי מהגוני!"

הבדיחה רצינית גדי

כשקיבלה הבימה להצגה את מחזהו של אפרים קישון שמו: הונך לפניו (העולם הזה 827) התפלאו רבים, שהכירו את המחזה, על העזתה של הבימה, להעלות מחזה שהוא כה בקורתי בנישתו לעיני המדינה.

בין יתר המתפלאים: ראש הממשלה דוד בן-גוריון ומפלגתו.

באמצע המחזה ישנו קטע שבו משוחח צבי פרוצקי, העולה החדש שהיה למנהל, עם איתמר לבנון המסתורי ומוזכיר על מנת לע' שות ורשם על פקידיו, ש"דוד כברי הסכים לזה". לאיזה דוד הכונה — היה ברור למדי. עם תחילת ההצגות התקשרה לשכת ראש הממשלה עם הנהלת התיאטרון, ביקשה להיר' ציא מן המחזה קטע זה ש"גיש בו משום עלבון". הנהלת התיאטרון קיימה דיון בדבר, החליטה לקבל את הרישה.

אולם נמצאו כמה שטענו כי קישון, שברח מהונגריה משום שסירב לכתוב את אשר הכתיבו לו השלטונות, לא בא לישראל, כדי לעשות אותו דבר.

החלטה "פרטיזנית", פחות או יותר, של הבכאי והשחקנים פתרה את הבעיה. לאחר הצגה אחת חזר הקטע למקומו.

מעומים

זנב החתול

ערבי אחד הזמין בנאי. ביום הראשון של עבודתו דרך הלה על בתו, שצרחו מרוב כאב. אולם הערבי לא הגיב כלל. ביום האחרון של עבודתו דרך הבנאי, בטעות, על זנבו של חתול. תקולל אמת! צעק הערבי, הריס מקל והכה את הבנאי עד זנב זס.

הבנאי התפלא. "יא שיי"ה, צעק, זדכתי על ילדתי, ואתה שתקת. עכשיו זדכתי על חתול, ואתה כועס?" "מובן," ענה הערבי. "ביום הראשון הייתי זקוק לך. עכשיו איני זקוק לך עוד..."

האיש שסיפר סיפור זה כדוגמה ליחס הי יהודים אליו ואל כפרו, הפך השבוע, אחרי שנים ארוכות של איבה, גיבירים הלאומי של ערביי ישראל. ארבעת מגורשי אבירגוש, קר'

